

Ida-Viru õiglase ülemineku visioonipäevad

SEKKUMISE FAKTILEHT:

Ida-Viru ettevõtete teadmismahukuse suurendamise toetus

/по-русски см. ниже/

Meetme nimetus ja maht:

Ida-Viru ettevõtete teadmismahukuse suurendamise toetus, 50 mln EUR.

Kliimaneutraalsusele üleminekust tulenev väljakutse ja arengu-
jadus, mis tingib meetme väljatöötamise; seos õiglase ülemineku
fondi (ÕÜF) eesmärkidega:

Põlevkivienergeetikast väljumine; Ida-Virumaa majanduse struktuurse nihke toetamine
teadmismahukate ja suure lisandväärtusega majandustegevuste arendamiseks alter-
natiivina põlevkivienergeetikale.

Meetme eesmärk ja eesmärgi lühikirjeldus:

Ida-Virumaa ettevõtlust iseloomustab madal teadmismahukus. Seetõttu on ÕÜF-i
eesmärkide saavutamiseks esmatähtis tehnoloogiaga seotud võimaluste avamine ja
sidumine võimalike struktuursete nihetega ettevõtete ärimudelites ning uute lahen-
duste tekkeks sobiva keskkonna loomine. Ettevõtete jõudmine teadmismahukate
investeeringute ja uute tehnoloogiate kasutuselevõtuni eeldab ettevõtete tehnoloogia-
teadlikkuse parandamist, nõustamist ja tehnoloogia rakendusvõimaluste tutvustamist
ja katsetamist. Seda rolli täidavad Ida-Virumaal kohalikud teadusasutused: Põlevkivi
Kompetentsikeskus, TalTechi Ida-Viru Kolledž, TÜ Narva Kolledž. Kõigil nendel asu-
tustel on tugevad sidemed nii kohalike ettevõtetega kui ka n-ö emaülikoolidega, mis
loob neile head võimalused olla teadmussiirde kohalikeks keskusteks.

RAHANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Ettevõtete liikumine suurema lisandväärtuse suunal ning uute kõrgtehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtt eeldab vastava teadmise ja inimressursi olemasolu. Teisisõnu, ettevõtetal peab selleks olema piisavalt töötajaid, kes oskavad tehnoloogiat kasutada ja edasi arendada. Tehnoloogia arendamiseks ja kohandamiseks on vaja arendajaid, kes tunnevad tehnoloogiat ja selle omadusi ning oskavad neid vajaduse järgi erinevates olukordades rakendada. Sellise tööjõu ettevalmistamine nii ümber- kui tasemeõppes nõuab teaduspõhist kõrgharidust, mis tugineb moodsate tehnoloogiate tundmisele ja vastava arendustegevuse võimekuse olemasolule. Samuti on kõrge kvalifikatsiooni ja tipposkustega tööjõu ettevalmistamiseks Ida-Virumaal vaja arendada vastava valdkonna teadmusbasi: uurimisrühmi, kes tegelevad vastava valdkonnaga, on kursis maailma eesliini teadmusega ja suudavad seda piirkonna oludes rakendada. Need on järelegi kohalike teadusasutuste ülesanded.

Lisaks otsesele tehnoloogiakompetentsi arendamisele on piirkonna struktuurse reformi tarvis vaja kohalike ühiskondlike siirdeprotsesside mõistmist: teadmist, millised tegurid ja mil viisil mõjutavad üleminekuprotsesside tõhusust ja mõju, millist mõju avaldavad sekkumismeetmed, millised negatiivsed kõrvalmõjud siirdeprotsessidega kaasnevad ja kuidas neid maandada jne. Ka nende teadmiste parimaks loojaks on kohalikud teadusasutused.

Toetatavad tegevused:

Aluseks ideekorje, toetatavad tegevused sõnastatakse ideekorje tulemuste põhjal toimuvate fookusrühmade aruteludes.

- **Ettevõtete teadlikkuse tõstmine kaasaegsete tehnoloogiate võimalustest ja tehnoloogia arendamiseks vajalikest tegevustest.** Tegevuse käigus tutvustatakse asjaomastele ettevõtetele uusi tehnoloogilisi võimalusi, nõustatakse konkreetseid ettevõtteid spetsiifiliste lahenduste osas, toetatakse teadmismahukate arendusplaanide koostamist ja arendusülesannete püstitamist ning nende lahendamiseviiside väljatöötamist.
- **Teadus- ja arendustegevuse toetamine ettevõtete vajadustele vastavates uurimissuundades.** Tegevuse kaudu toetatakse uute teadmiste loomist ja olemasolevate teadmiste kohandamist ettevõtete arendusvajadustele. Uurimisteemade rahastamine toimub uurimisgrantide kaudu. Grantide rahastamisel on olulisel kohal ettevõtjate osalus teemapüstituses, samuti ettevõtete hinnangud ja tagasiside. Grantidega tagatakse ka piisav arv ettevõtlusdoktorante, kes pärast kraadi kaitsmist saavad jätkata tööd ettevõtetes. Võimalikud uurimissuunad on nt tööstuse automatiseerimine, nutikate energialahenduste arendamine (nt vesinikutehnoloogiad energeetikas, energiasalvestuse lahendused, nutikad energiavõrgud, muutuste juhtimine ettevõtetes vms).
- **Maailma eesliinitehnoloogiate tutvustamine ja teadus- ja arendusasutuste uurimissuundade tugevdamine uute teadlaste värbamise ning rahvusvahelise koostöö kaudu.** Võimaldatakse nii valdkonna tippteadlaste lühiajalisi visiite uute tehnoloogiate ja uurimissuundade tutvustamiseks kui ka pikaajalist tippteadlaste värbamist välismaalt. Samuti Eesti teadlaste osaemist rahvusvahelistes võrgus-

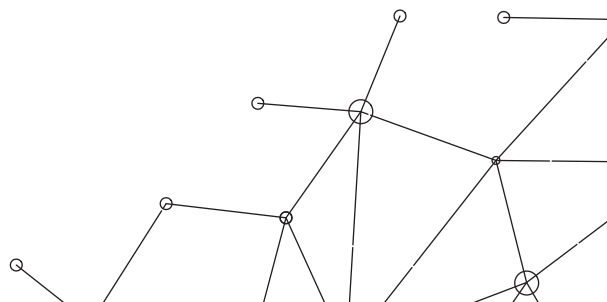
RAHANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

tikes, mille kaudu saab valdkonna tippteadmist Eestisse tuua.

- **TA-asutuste ja ettevõtete ühiskasutuses olevate laborite arendamine, nt testimiskeskused, living lab'id, demokeskused vms.** Avatud teadustaristu kaudu tagatakse ettevõtetele vajaliku taristu olemasolu ja kättesaadavus. Ettevõtted ei pea harva kasutavaid seadmeid ise ostma, vaid need on teaduslaborite ja testimiskeskuste kaudu ühiskasutuses.
- **Teavitus ja populariseerimistegevused valitud uurimissuundades.** Toetatakse arendatava tehnoloogia või valdkonna tutvustamist piirkonna elanike hulgas, et leevendada võimalikku vastuseisu ja kartust uute arengusuundade ees. Samuti valdkonna populariseerimist piirkonna haridusasutustes (lasteaiad, koolid, huvitegevus), et kasvatada noorte huvi vastava tehnoloogia vastu. Tutvustatakse uurimistegevusi ja tulemusi kohaliku elanikkonna hulgas.
- **Piirkonna siirdeprotsesside seire ja hindamine.** Tegevuse käigus seiratakse muutusi sihtregioonis, tuvastamaks, millised tegurid ja mil viisil mõjutavad üleminekuprotsesside tõhustust ja mõju, millist mõju avaldavad sekkumismeetmed, millised negatiivsed kõrvalmõjud siirdeprotsessidega kaasnevad ja kuidas neid maandada jne. Regulaarse seire ja hindamise tulemused on sisendiks poliitikakujundamise ja rakendamise protsessi, sh tehakse ettepanekuid toetusmeetmete kohandamiseks, seadusemuudatusteks vms.

Eeldatavad toetusmäärad ja -summad:

50 mln eurot.

Taotlemine:

Projektipõhine.

Sihtrühmad:

Tehnoloogiamahukaid investeringuid tegevad ettevõtted Ida-Virumaal, kelle tehnoloogilisi uuendusi ja TA- mahukaid arengusuundi vastav TA-meede hakkab toetama.

Kohalikud teadus- ja arendusasutused ja nendes töötavad teadlased saavad oma tegevuse paremini ettevõtete vajadustega siduda, saavad teadus- ja arendustegevusele praktilisemad väljundid, tõuseb eesliinitehnoloogiate alane teadlikkus ja nende arendamise võimekus. Meetme tulemusena suureneb Ida-Virumaal TA-töötajate arv, tänu millele mitmekesisust piirkonna elanikkond ja tekivad uued karjäärivõimalused.

Peamised küsimused, millele ümarlauaarutelult vastuseid soovitakse saada:

- Millistes tegevusvaldkondades on teie arvates teadmismahukuse toetamine Ida-Virumaal kõige tulusam?

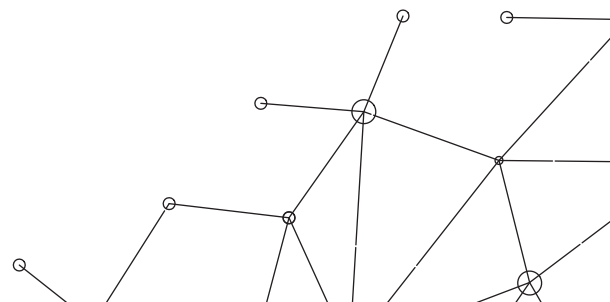
RAHANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

- Millistes tegevusvaldkondades tooks teadmismahukuse toetamine kaasa kõige suurema tootlikkuse ja ekspordi kasvu? Milliseid tegevusi tuleks seejuures toetada?
- Milliseid teadus- ja arendussuundi oleks piirkonnas vaja selleks arendada? Millised teadus- ja arendustegevusi tuleks ennekõike toetada (nt uurimistegevus, noorteadlaste järelkasv, laborivõimekus, rahvusvaheliste tippteadlaste kaasamine vms)?

Ootame kahe nädala jooksul pärast ümarlauaarutelu toimumist kirjalikke kommentaare ja ettepanekuid:

anu.kull@mkm.ee; toomas.murulo@hm.ee

RAHANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

